

۱۳۰

۲۰۵

کمیته فنی اطلس منابع آب

دستورالعمل شماره ۷

تمیه نقشه موقعیت چشمه ها

کمیته فنی اطلس منابع آب

دستور العمل شماره ۷

تمیه نقشه موقعیت چشمه ها

وزارت نیرو
سازمان منابع
کتابخانه و مرکز اسناد و مدارک
معاونت مطالعات منابع آب
شماره ثبت: ۱۵
تاریخ ثبت: ۷/۱۰/۷۲

وزارت نیرو
موسسه تحقیقات آب
کتابخانه و مرکز اسناد
شماره ثبت: ۴۴۶۱
تاریخ ثبت: ۸۴/۱۰/۷

کد : ۴۳-۲۸۵-۷۲۴ : ماه : شهریور : سال ۱۳۷۲

پیش گفتار

تهیه اطلس منابع آب در مقیاس های متفاوت ، یکی از اهداف بنیادی است که از اوائل دهه ۶۰ در دستور کار دفتر بررسیهای منابع آب وزارت نیرو قرار داشته و در حال حاضر توسط سازمان تحقیقات منابع آب دنبال میگردد .

هدف

اطلس منابع آب ایران با مقیاس یک میلیونیم در زمینه های کلی نزولات جوی ، آبهای سطحی ، آبهای زیرزمینی کیفیت و ۰۰۰ بصورت پنج سری نقشه و دو جلد گزارش توسط تلفیق مطالعات منتشر و در دسترس علاقمندان و طراحان پروژه های مختلف عمرانی قرار گرفته است . ذکر این نکته ضروری است که اطلس هیدروژئولوژی جنوب البرز توسط اداره کل آبهای زیرزمینی در دهه ۵۰ بعنوان نمونه تهیه و منتشر گردیده است .

اطلس با مقیاس یک میلیونیم هر چند که اطلاعات فشرده و خلاصه ای را در زمینه های مذکور به کارشناسان و دست اندرکاران طرحها و تحقیقات منابع آب ارائه میدهد با این وجود بدلیل کوچکی مقیاس ، قادر به ارائه بسیاری از اطلاعات در زمینه تعبیرات کمی و کیفی و مکانی و زمانی منابع آب نیست . از این جهت تهیه و ارائه اطلس های با مقیاس بزرگتر مطرح و در حال حاضر تهیه اقدام با مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ در امور آب وزارت نیرو برنامه ریزی شده و در دست نمایند . تفاوت اساسی اطلس های دویست و پنجاه هزارم با یک میلیونیم ، از یک طرف گستردهتری کار از جهت وسعت و از طرف دیگر تنوع اطلاعات در نظر گرفته شده جهت ارائه میباشد . باین ترتیب ، در هر دو زمینه کمی و کیفی ، استفاده از نیروهای متخصص ، انرژی و بودجه بیشتر الزامی است که با توجه به نیاز و اشتیاق سازمانهای آب منطقه ای به داشتن اطلاعات مبسوط در زمینه منابع آب ، کار تهیه این اطلس ها با راهنمایی حوزه ستادی به امور مطالعات سازمانها

• واگذار شده است .

با توجه به آنچه گفته شد سازمان تحقیقات منابع آب (مدیریت تلفیق مطالعات) وظیفه برنامه ریزی ، خط مشی ، ایجاد هم آهنگی و نظارت در تهیه اطلس منابع آب در سراسر کشور را بعهده دارد .
در تحقق هدف فوق و بمنظور تسریع در انجام کارها و جلوگیری از دوباره کاریها و هم آهنگی بین سازمانهای مختلف ، کمیته اطلس منابع آب از تاریخ آبانماه ۱۳۷۰ با شرکت تعدادی از کارشناسان در مدیریت تلفیق مطالعات ایجاد گردید . تا این تاریخ ، کمیته جلسات هفتگی منظمی را تشکیل و مصوبه ها و دستورالعمل های متعددی را در چهارچوب وظائف و اهداف مصوب تهیه نموده است .
دستورالعمل شماره ۷ تحت عنوان :

تهیه نقشه موقعیت چشمه ها

چگونگی نمایش موقعیت چشمه ها با آبدهی زیاد را بر روی نقشه اطلس مشخص مینماید .

کمیته از اظهارنظر همکاران در سازمانهای آب منطقه ای و دیگر کارشناسان دست اندرکار استقبال مینماید . امید است در پایان ، کلیه دستورالعمل ها بصورت مجموعه ای کامل تدوین و منتشر گردد .

کمیته فنی اطلس منابع آب

اسامی اعضاء کمیته :

فریدون برهن	بیژن مهرسا
پرویز حکیمی لاریجانی	محمد ناسوتی
محمود راشد	مهدی هاشمی
مظفر میرباقری	شهریار هخامنشی
محمد مهاجر	

تهیه نقشه موقعیت چشمه ها

مقدمه :

تعداد چشمه و مقدار آبدهی آنها در یک حوزه آبریز رابطه مستقیمی با نفوذپذیری سنگها و میزان تغذیه سازندهای تشکیل دهنده آن دارد بعبارت دیگر خصوصیات چشمه ها نشاندهنده میزان درز و شکاف ، خردشدگی ، شکستگی ، پیشرفت پدیده کارست و بسیاری از خصوصیات هیدروژئولوژیکی سازندها است از طرف دیگر دبی پایه رودخانه ها در ارتباط مستقیم با تعداد و میزان آبدهی چشمه های موجود در حوزه آبریز میباشد . با توجه به این دلایل ضرورت دارد موقعیت چشمه ها بنحوی در اطلس منابع آب نشان داده شود . تعداد چشمه ها در برخی از حوزه های آبریز بسیار زیاد و موقعیت آنها بر روی نقشه دوپست و پنجاه هزارم متراکم بوده و عملاً نشان دادن آنها را با اشکال مواجه مینماید لذا فقط موقعیت چشمه هایی که میزان آبدهی لحظه ای آنها ۱۰۰ لیتر در ثانیه یا بیشتر باشد بر روی نقشه نشان داده شود .

- نحوه مشخص نمودن چشمه ها بر روی نقشه :

- ۱- در هر حوزه آبریز چشمه ها و گروه چشمه های آماربرداری شده که میزان آبدهی لحظه ای آنها ۱۰۰ لیتر در ثانیه یا بیش از آن باشد انتخاب و موقعیت آنها بر روی نقشه مبنا (مادر) با علائم مشخص شده پیوست آورده میشود .
- ۲- متوسط آبدهی لحظه ای هرچشمه یا گروه چشمه بر حسب لیتر در ثانیه در بالای علامت چشمه نوشته میگردد .

علائم چشمه ها

○→	چشمه آبرفتی دائمی	○→	فضامت خط ۰/۲ میلی متر قطر دایره ۲ میلی متر
▷→	چشمه آبرفتی فصلی	▷→	"
●→	چشمه کارستی و سازند	●→	"
	سخت دائمی		
▶→	چشمه کارستی و سازند	▶→	"
	سخت فصلی		
⊙→	چشمه معدنی	⊙→	"
⌘→	نماینده تعدادی چشمه	⌘→	"
	همجوار (گروه چشمه)		